

Atelier 1. Politieke literatuur, literaire politiek

Docent(en):	Inger Leemans (VU), Tom Verschaffel (KU Leuven/Kortrijk), Gert Jan Johannes (UU)
Bestemd voor:	promovendi en gevorderde RMA-studenten
Urenbelasting:	1 ECTS
Datum:	donderdag 25 november 2010
Tijd:	van 10.00 tot 17.00 uur
Locatie:	Tom Verschaffel, Gert Jan Johannes en Inger Leemans werken dit jaar aan het NIAS (Netherlands Institute for Advanced Study in the Humanities and Social Sciences) aan een geschiedenis van de achttiende-eeuwse Nederlandse literatuur (project Taalunie, NWO/FWO). Het atelier zal daarom aan het NIAS te Wassenaar worden gehouden.
Aanmelding:	huizinga-fgw@uva.nl
Kosten (niet-leden):	€ 50

Korte samenvatting

Dit atelier onderzoekt via de analyse van vroegmoderne bronnen het snijvlak van politiek en cultuur, specifiek de relatie tussen politieke en literaire repertoires in de Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden in de tweede helft van de achttiende eeuw.

Historiografisch kader

In de afgelopen decennia zijn politieke geschiedenis en cultuurgeschiedenis meer in elkaars verlengde komen te liggen. Voor de vroegmoderne periode is dit bijvoorbeeld zichtbaar in de geschiedschrijving over de Franse Revolutie, die ondertussen intensief herzien is vanuit een politiek-cultureel perspectief. Furets these over de revolutie als een transformatie van het politieke discours (*Penser la Révolution Française*, 1978) en Habermas' these over de structurele transformatie van de publieke ruimte in de achttiende eeuw, inspireerden een grote groep historici, waardoor bijvoorbeeld de tekstuele (onder)grond van het Ancien Régime naar voren werd geschoven als belangrijke revolutionaire kracht (Robert Darnton), het belang van publieke opinie werd benadrukt en de politieke talen van het oude regime en de revolutionairen werden onderscheiden (Keith Baker). Roger Chartier plaatst in *Les origines culturelles de la Révolution française* (1990) de revolutie binnen de context van andere ingrijpende culturele omwentelingen in dezelfde periode, terwijl Tim Blanning in *The Culture of Power and the Power of Culture* (2002) uitgebreide analyses geeft over de kruisbestuiving tussen politiek en cultuur, uitgewerkt in een these over de muzikale oorzaken van de Revolutie. Recent nog benadrukte Lynn Hunt in *Inventing Human Rights* (2007) het belang van de in de roman en portretkunst voorbereide empathierevolutie, voor de ontwikkeling van verklaringen van mensenrechten.

Opzet

De Patriottenrevolutie in de Republiek kan zich pas sinds kortere tijd verheugen op een dergelijke revisie vanuit politiek-cultureel perspectief, terwijl dergelijk onderzoek naar de Brabantse Omwenteling in de Oostenrijkse Nederlanden nog nauwelijks op gang is gekomen. Dit atelier wil aan die verschuiving bijdragen, door onderzoekers uit te nodigen om een korte presentatie van onderzoek te geven, waarbij een (fragment uit) een vroegmoderne bron voor wordt gelegd ter analyse. Dat kan een literaire bron zijn die op politieke thematiek worden bekeken, of een politieke bron waarvan de literaire vorm/lading wordt bekeken. Welke politieke strekking werd in welke literaire vormen verpakt in deze revolutionaire periode en in hoeverre worden literaire

thema's en vormen in de politieke praktijk uitgedragen? Welke politieke thema's worden vanuit de Nationale Vergadering weer teruggekaatst naar het theater? Is er sprake van onderscheiden republikeinse, orangistische, Vonckistische of statistische lyriek- of retoriekstijlen? Speciale interesse gaat hierbij uit naar vragen over *practices*: zijn leeshoudingen en theatrale opvoeringspraktijken van invloed op de ontwikkeling van bepaalde politieke stijlen in de achttiende eeuw? Welke voordrachtsstijlen werden gehanteerd in politieke debatten? Welke 'plotideeën' zien we er terug?

Hierbij kunnen ook vragen over culturele transfer en interculturele relaties worden meegenomen: in hoeverre werden de in de Nederlanden ingezette literaire en politieke repertoires geïmporteerd uit andere cultuurgebieden? Was hierbij sprake van adaptatie van de oorspronkelijke bronnen/praktijken?

Wij verwelkomen bijdragen over uiteenlopende onderwerpen zoals: empathie als literair procedé en politiek ideaal, vaderlandse historische drama's, vrouwenrollen in de literatuur en in de politiek, performativiteit, de politieke praktijk, stijlen van leiderschap in treurspelen, patriots pathos, republicanisme in romans/spectatoriale geschriften, vorstelijke epische helden, et cetera.

Hoewel we uitgaan van een vraagstelling omtrent de verhouding tussen politiek en literatuur in de Zuidelijke en Noordelijke Nederlanden in de tweede helft van de achttiende eeuw, worden ook bijdragen over andere perioden, landen of disciplines (vergelijking muzikale opvoeringspraktijk en politiek bijvoorbeeld) verwelkomd.

Aangezien zeker een deel van deze bronteksten in de Nederlandse taal zal zijn, is de voertaal van het atelier Nederlands